

IKKUNA KULTTUURIIN

Kulttuuriyhdistysten kevätjulkaisu 2023

Varsinais- ja Vakka-Suomi, Salonseutu, Et.Häme, Turku, Et.Satakunta

Tässä numerossa:

- Lukeminen pirstaloituu yhä - nykykirjallisuus nyt suosiossa
- Museot osa elävää kulttuuria - Bore remonttiin, biologisessa uutta
- Harrastajat täydentävät hyvin ammattiteattereiden tarjontaa
- Videotaide tuo jälleen kuvataiteisiin uutta liikettä
- Kirjailijat haastattelivat toisiaan ja juttua piisaa
- Verkkokoulutus on mahdollisuus monikulttuurissa

HENRIK IBSEN

Nukke koti

OHJAUS: OTTO KANERVA | ENSI-ILTA 21.1.2023

OTTEITA KATSOJAPALAUTTEISTA:
"Upea ja koskettava draama."
"Pitää otteessaan alusta loppuun!"

R
RAUMAN TEATTERI

LIPPUMYYMÄLÄ
Alfredinkatu 2, Rauma
p. (02) 8376 9900

IRA LEVIN

MURHALOUKKU

OHJAUS: REINO BRAGGE | ENSI-ILTA: 10.9.22

OTTEITA KATSOJAPALAUTTEISTA:
"Viihdyttävä sekoitus jännitystä ja huumoria!"
"Esitys oli sopivasti pelottava ja arvaamaton."

lippu.fi

Avoinna ma-pe klo 11-17 sekä
esityspäivinä 2h ennen esitystä
raumanteatteri.fi

Luksusta ja elitismiiä?

Jos kulttuuri on luksusta ja elitismiiä ovat musiikki, kuvataiteet, kirjallisuus, teatterit ja elokuva ne tekijät jotka ovat vieneet maan talouden kuralle? Kulttuuri on selkäranka, joka pitää kansakuntia yllä. Omaleimainen ja vahva kulttuuri on ollut suomalaisuuden rakentaja. Ilman edellisten sukupolvien kulttuuri- tahtoa ei Suomi olisi sellainen kuin se on nyt, avoin, suvaitseva ja innovatiivinen maa, joka yhä pärjää vaikeaksi muuttuneessa maailmassa. Kun suomalainen on jälleen todettu maailman onnellisimmaksi kansaksi, onnellisuuden lähtökohtana on kulttuuri. Olemme onnellisia kun meillä ovat ammattiteatterit, harrastajaryhmät, ammattimuusikot ja

musiikinharrastajat, taidemaalarit ja sunnuntaimaalarit, iskelmätähdet ja karaokesta nnostuneet, kirjailijat ja lukijat kohtaamassa toisiaan tasavertaisina.

Lounainen Suomi on yhä kulttuuriharrastajan paratiisi. Kaikkien kulttuurialojen ammattilaisia on paljon, harrastajia vieläkin enemmän. Jokainen harrastaja on kulttuurista onnellinen.

On elitististä hyljeksiä kulttuuria. Kulttuuri tuottaa enemmän kuin ekonomistit osaavat edes laskea.

Lounais-suomalaisia kirjailijoita

Pikahaastattelussamme esiintyy neljä Lounais-Suomessa asuvaa kirjailijaa. He ovat käänteisessä aakkosjärjestyksessä Timo Stolt, Tuula Sandström, Heikki Palmu ja Iiti Elomaa. Esitimme heille kolme kysymystä: Mistä olet kotoisin? Mitä teet mieluiten kirjoittamisen ohella? Mikä on viimeisin julkaistu teoksesi?

Pau Valent (alias Timo Stolt)

- Olen lähtöisin Kortelan kylästä, joka kuuluu nykyisin Raumaan. Molemmat vanhempani olivat rakennusinsinöörejä. Etenkin äitini innosti minua kirjallisten harrastusten pariin. Asuin ja työskentelin eri puolilla Suomea, kunnes 1987 tapasin Särkälässä kauniin espanjattaren, joka vei sydämeni. Tuon kohtaamisen seurauksena minä muutin Barcelonaan, Espanjaan. Asuimme siellä noin kaksikymmentä vuotta. Nyt olemme kotiutuneet Lietoon. Rakensin meille talon, jossa olemme asuneet jo useita vuosia.

Mieluista:

- Luonnossa kulkeminen ja valokuvaus, purjehtiminen sekä matkustelu paikoissa, jotka eivät ole turistien kansoittamia.

Viimeisin julkaistu teos:

Tarinoita tornistani, (BoD, 2022)

Tuula Sandström

- Minulle on sanottu että olen häijyn ja hurrin sekoitus, nimittäin

synnyin Pohjanmaalla, Seinäjoella, mutta perheemme muutti Kokkolaan ollessani nelivuotias. Luokkaretkellä, 13-vuotiaana Turussa, katselin Sappalinnan mäeltä kaupunkia. Se oli deja vu-kokemus. Olo oli ihmeen kotoisa. Niinpä valitsin opiskelupaikakseni Turun yliopiston. Valmistuin filosofian maisteriksi ja tein elämäntyöni pääosin englannin kielen lehtorina. Puhun monia kieliä ja olen elämänsäni asunut eri puolilla maailmaa, mm. Indonesiassa, Filipiineillä, Pakistanissa, Kiinassa, Beninissä ja Meksikossa.

Mieluista:

- Maalaaminen, aktiivinen liikunta, kielten harrastamisen ohella matkustelu mitä oudoimmissa paikoissa. Lisäksi teen runo-ohjelmia, joissa myös laulan.

Viimeisin julkaistu teos:

Nuorisoromaani **Jesse Ilves, veitsimies** (Enostone kustannus, 2022) ja pakinakokoelma **Tuulahduksia**, omin tauluin kuvitettu ajankohtainen esseekoelma (Turbator, 2022)

Heikki Palmu

- Olen Kalannista. Kalanti on vanha väestökeskus, jonka jo Agricola mainitsee 1500-luvun kirjoituksissaan. Nykyään se kuuluu Uuteenkaupunkiin. Luokiossa luin pitkän saksan ja olin kesät töissä Saksassa: Hampurissa ja Tübingenissä. Valmistuin sittemmin Helsingin teologisen tiedekunnasta ja olin töissä eri puolella Suomea, mm. Oulussa korkeakoulupappina. Haa-veenani oli ollut asua joskus pitempään Saksassa ja se toteutui 1993. Tuolloin Münchenissä avautui papin paikka, jonne hain ja pääsin. Seitsemän vuotta olin samanaikaisesti töissä kolmessa seurakunnassa. Sieltä muutin sitten Turkuun seurakuntien päätoimiseksi työnohjaajaksi.

Mieluista:

- Valokuvaus, öljyvärimaalaus ja matkustelu
Viimeisin julkaistu teos:

Jeesus vai Paavali? Pohdintoja uskonasioista (Väyläkirjat, 2022)

Iiti Elomaa:

- Olen kotoisin Kuopiosta. Suoritin siellä yo-merkonomin tutkinnon ja sittemmin valmistuin Jyväskylän yliopistosta filosofian maisteriksi, pääaineena venäjän kieli ja kirjallisuus. 19-vuotiaana lähdin tarjoilijaksi USA:han, Michiganiin. Sittemmin seikkailin Neuvostoliitossa. Olin töissä Kanadan Moskovan suurlähetystössä ja myöhemmin Suomen Moskovan suurlähetystössä kaupallisella osastolla (työharjoittelu). Asuin myös puolitoista vuotta Pohjois-Kaukasuksella (KBASSR) Nalchikis-

sa, josta edesmennyt mieheni oli kotoisin. Kokemukseni kautta ajautuin yli 30 vuodeksi ns. idänkaupan eri tehtäviin. Pyörityn myös omaa ko. kauppaan liittyvää yritystäni yli 10 vuotta. Kaarinassa olen asunut pian jo 14 vuotta.

Mieluista:

- Kitaran soittaminen/laulaminen, laulujen tekeminen (lyriikat ja säveltäminen), neulominen ja maailman menon seurailu sohvalla käsin.

Viimeisin julkaistu teos:

Pettämätön kauneudentaju (Pääjalkainen, 2022) Historiallinen romaani, ehdolla kuuden parhaan joukossa Savonia-kirjallisuuspalkinnon saajaksi.

HAUTAUSTOIMISTO

G. Lindroos Ky
INKERI TUOMINEN

Täydellinen
hautauspalvelu

Itäinen Pitkätie 20, Turku
(Kupittaa puiston lähellä)
Puh. 02-251 2991

Malminkatu 4,
Parainen (puhelin-
laitoksen vieressä)
Puh. 02-454 4176

KUKKASITOMO

IKKUNA KULTTUURIIN

Kulttuuriyhdistysten
kevätjulkaisu 2023
Varsinais- ja Vakka-Suomi,
Salonseutu, Et. Häme, Turku,
Et. Satakunta

Julkaisija:

Lounais-Suomen
kirjailijat ry.

Toimitus:

Yliopistonkatu 23 A
II krs
20100 TURKU

Vastaava toimittaja:

Harri Kumpulainen
Puh. 040 556 2766
rakennussanomata@
pelipeitto.fi

Sivunvalmistus:

Onnimainos, TURKU

Kustantaja:

Pelipeitto Oy
www.pelipeitto.fi

Kirjapaino:

TS-yhtymä /
Salon Lehtitehdas 2023

Muuttoliike ja kirjallisuus huhtikuun kirjastotapahtumassa Liedossa

Lounais-suomen Kirjailijat ry. järjestää Liedon kirjastossa huhtikuun 27. päivänä klo 17-19 kirjastotapahtuman jossa kirjailijat keskustelevat muuttoliikkeestä niin maakunnan sisällä kuin maahanmuutostakin ja niiden vaikutuksesta kirjallisuuteen.

Mukaan ovat lupautuneet keskustelijoiksi kirjailijat Tapani Kinnunen, Timo Stolt, Heikki Palmu, Harri Kumpulainen ja professori Olavi Koivukangas, joka on aiheesta julkaissut myös väitöskirjan. Koivukangas myös perusti Siirtolaissuusinstituutin ja toimi sen johtajana eläköitymiseensä asti. Lietolaiskirjailija Roope Lipasti on myös lupautunut mukaan kertomaan paikallisista kokemuksista.

Tilaisuuteen on vapaa pääsy, ja yleisö voi osallistua keskusteluun.

Rikosnovellikilpailu kaikille suomalaisille

Lounais-suomen Kirjailijat ry. on julistanut kaikille suomalaisille kirjoituskilpailun, jolla etsitään uusia rikosaiheisia novelleja syksyllä julkaistavaan antologiaan.

Kilpailuaikaa on 30.4.2023 asti. Novellit, enintään 20 liuskaa 12 pisteen fontilla ja 1,5 rivivälillä lähetetään osoitteeseen LSK ry co Kumpulainen, Rauhankatu 9 A as 12, 20100 TURKU. Tekstiin tietenkin myös kirjoittajan yhteystiedot puhelinnumeroon.

Kilpailun palkintoina jaetaan 150, 100 ja 50 euron palkinnot. Novelleista koottava antologiaa kirjaan valitut saavat kukin 4 kpl. Kirjoitus- ja julkaisupalkkioita yhdistys ei kykene maksamaan, kunniat ja mainetta sen sijaan jaetaan runsaasti.

Rikosnovelliantologia julkistetaan Turun Kirjamessuilla syksyllä 2023.

Suomalaisten lukemiskulttuuri pirstaloituu – nykykirjallisuus ja kirjasarjat suosiossa

Vielä 1970–80-luvuilla suomalaisten lukemiskulttuuri oli melko yhteneväinen ja kansallinen. Suosituimpia kirjoja olivat vanhat, kansalliset klassikot sekä realistiset elämäkuvaukset. Reilut 30 vuotta myöhemmin suomalaiset suosivat yhä kansallisen lähihistorian todentuntuista ja elämänläheistä kuvausta, mutta lukemiskulttuurimme muuttui yhä pirstaloituneemmaksi.

Monitieteisessä, Suomen Akatemian rahoittamassa *LibDat: Kohti pidemmälle kehittynyttä lainaus- ja lukemiskulttuuria* -hankkeessa tutkittiin nykyistä lainaus- ja lukemiskulttuuria. Hankkeen aineistona käytettiin Vantaan kaupunginkirjaston keräämää laajaa, digitaalista ja anonymisoitua lainausdataa ajanjaksolta 20.7.2016–22.10.2017 ja koko pääkaupunkiseudun yleisten kirjastojen eli Helmet-verkoston lainausdataa vuodelta 2018. Aineiston pohjalta selvitettiin, millaisia ovat kirjastonkäyttäjien suosikkikirjat ja mitä aineisto kertoo nykyisistä lainaus- ja lukemistavoista.

– Dataa tutkittaessa selvisi, että vuosina 2016–17 lainauskärjessä olivat nykykirjallisuus ja kirjasarjat. Suosiossa olivat etenkin dekkarit sekä naiskirjailijoiden nimimerkillä kirjoittamat kirjat, kuten **Enni Mustosen** (oik. **Kirsti Manninen**)

Syrjästäkatsojan tarina -kirjasarja, kertoo professori **Erkki Sevänen**.

Mustosen lisäksi suosioon nousivat esimerkiksi **Anneli Kivelän** (oik. **Anne Seppälä**) ja **J. R. Wardin** (oik. **Jessica Rowley Pell Bird Blakemore**) kirjoittamat kirjasarjat, joita noukittiin usein samaan ”kirjakoriin” eli niitä lainattiin yhdessä.

– Toisaalta koko pääkaupunkiseudun kirjastoverkosto Helmetin suosituimpien kirjojen listalle nousee jatkuvasti myös kriitikoiden arvostamaa, palkintoehdokkuuksia napsivaa kirjallisuutta. Lukemiskulttuuri näyttäytyykin käyttämämme datan pohjalta aiempaa pirstaloituneemmalta sekä uusinta kirjallisuutta ja sarjamuotoa suosivalta, ja ennen niin rakastetut klassikot loistavat poissaolollaan, kuvailee Sevänen.

Nuoret löytävät suosikkeja somesta

Vantaan lainausdatasta saatiin selville myös se, että kirjaston käyttäjistä ylivoimainen valtaosa on naisia: noin 76 prosenttia kaunokirjallisuudesta oli naisten lainamaa. Naislainaajien suosikki oli nimimerkki Enni Mustosen historiallinen romaani *Ruokarouva* (2016). Toiseksi naislainaajien suosikkilistalla sijoittui *Risto Rappäjä ja pullistelija* (2016) ja kolmanneksi **Tommi Kinnusen** *Lopotti* (2016). Professori **Kati Launisen** mukaan suosituimpien kirjojen kärkeä määrittivät uutuuden, kotimaisuuden, proosan, sarjamaisuuden ja myös vahvan tarinan lumo.

– *Ruokarouva* oli otoksen ajankohtana naisten lainatuin teos myös Pohjois-Karjalan Vaara-kirjastoissa, ja kirjan takakanteen on lainattu ylis-

täviä arvioita muun muassa *Maaseudun tulevaisuudesta* alleviivaamaan sitä, että Enni Mustonen on koko Suomen kansan kirjailija.

Kaikki kolme suosituinta teosta sijoituivat myös vuoden 2016 myydyimpien teosten listalle.

Myös 15–19-vuotiaiden lukijoiden ryhmä oli lukemiskulttuuriltaan vahvasti sukupuolittunut eli tytöillä oli siinä ylivalta lukijoina. Nuorten lainaamien kirjojen suosiota siivitti selvästi kirjailijoiden ja teosten somenäkyvyys sekä adaptatiot, jotka innostivat tarttumaan myös itse kirjaan: suosion kärkeen kipusi YouTubea, Twitteriä ja Tumblr-blogipalvelua ahkerasti käyttävä **John Green** ja hänen elokuvanakin menestynyt romaaninsa *Tähtiin kirjoitettu virhe* (*The Fault in Our Stars*, 2012).

Ääni- ja sähkökirjat muuttavat kulttuuria

Projektin käynnistyessä ääni- ja sähkökirjojen osuus kirjamyynnistä ei vielä ollut kovin merkittävä. Suomen Kustan-

nusyhdistyksen ja Kirjakaupaliiton tilastojen mukaan vuonna 2018 ääni- ja sähkökirjojen osuus kirjamyynnin rahallisesta arvosta oli noin 16 prosenttia.

– Tämä ala kehittyi kuitenkin erittäin nopeasti, sillä vuoden 2021 mennessä ääni- ja sähkökirjojen osuus kirjamyynnin rahallisesta arvosta oli kohonnut 35 prosenttiin. Jos kehitys jatkuu tämän suuntaisena, se tulee todennäköisesti muuttamaan merkittävästi paitsi kirjojen lukemiskulttuuria myös koko kirjallista elämää ja kirjastolaitosta, Launis kertoo.

Erityisesti äänikirjojen räjähdysmäinen kasvu on muuttanut lukemiskulttuuria. Toisaalta ”suoraviivaisten tarinoiden” suosio, jota projektin tulokset todensivat, näkyy myös äänikirjamarkkinoilla.

Kirjallisuudentutkimus hyödyntää digitaalisia aineistoja

LibDat-tutkimushanke oli osa digitaalisten ihmistieteiden nopeasti nousevaa tutkimus-

alaa. Launis kertookin, että myös kirjallisuudentutkimuksessa hyödynnetään yhä enemmän digitaalisia aineistoja ja menetelmiä ja tutkitaan digitaalisissa ympäristöissä tapahtuvaa kirjoittamista ja lukemista.

– Hanke osoitti, miten laajat digitaaliset aineistot, tietokoneanalyysit ja kirjallisuussosiologiset kysymyksenasettelut voidaan yhdistää tutkitessa nykyistä (lukemis) kulttuuria. Hankkeen käytännöllinen merkitys taas on siinä, että sen tuottamien tietojen avulla on mahdollista kehittää kirjastojentietopalvelujärjestelmiä.

Itä-Suomen yliopistosta käsin johdettu LibDat-konsortiohanke (2017–2021) toteutettiin kirjallisuudentutkijoiden (Itä-Suomen yliopisto, PI Erkki Sevänen ja tutkija Kati Launis), teknologian asiantuntijoiden (VTT, PI Olli Nurmi), tietojenkäsittelytieteilijöiden (Åbo Akademi, PI Mats Neovius) ja Vantaan kaupunginkirjaston (johtaja Mikko Vainio) kanssa yhteistyössä.

festart
 UUDENMAANKATU 13, TURKU
 02-5332975, 0407310975
 info@festartdesign.fi
 festartdesign.fi

OSTETAAN
 Alvar Aallon
 vanhoja huonekaluja, valaisimia
 sekä lasiesineitä.

Tilitoimistoni palvelee.

Aallon Group on **asiantunteva**, pitkiä asiakassuhteita ja **kasvullista palvelua** vaaliva täyden palvelun **tilitoimistokumppani**.

Turun seudulla modernein työvälinein, mutta perinteisellä palveluasenteella taloudestasi huolehtii Aallon Turku.

Tutustu ja kokeile miltä oma **palveleva tilitoimistosi** tuntuu! aallongroup.fi/turku

Aallon

Museolaiva S/S Bore Naantaliin telakalle keväällä

S/S Bore hinataan Naantaliin Turun korjaustelakalle 14.4.2023 ja alus palaa Forum Marinumin laituriin perjantaina 5.5.2023. Aluksella tehdään ennen ja jälkeen huoltoa siirtoon liittyviä töitä, joten alus on suljettuna yleisöltä 3.4.–16.5.2023 välisen ajan. Asiakkaat ovat tervetulleita takaisin 17.5. alkaen. Kesäkahvila Cafe Navigare avataan 22.5.

Telakoinnin aikana alukselle suoritetaan nk. määräaikaistalokointi, jossa huolletaan aluksen vedenalaiset rungon osat sekä tehdään teknisiä huolto- ja korjaustöitä. Toimenpiteiden tarkoituksena on taata aluksen nykyinen käyttö museo-, hostelli- ja ravintolalaivana sekä turvallinen säilytys paikallaan laiturissa.

Talven aikana aluksella on aloitettu telakoinnin valmistelutyöt, kuten nelos-

kannen myrskykäytävien puuikkunoiden sekä kaikkien puisten kaiteiden osien poistot. Telakoinnin yhteydessä aluksen kaikki vedenpäällisen rungon ja kansirakenteiden vanhat maalikerrokset poistetaan ja alus maalataan kauttaaltaan uudestaan käyttäen Boren alkuperäisiä värisävyjä. Samoin aluksen kuusi pelastusvenettä huolletaan Forum Marinumin laiturilla telakoinnin aikana.

Edellisen kerran S/S Bore oli telakalla syksyllä 2010.

S/S Bore on hostelli, ravintola ja museo – ja oppimisympäristö

S/S Bore on yksi Forum Marinumin alueen museokohteista ja osa merikeskuksen toimintaan nivoutuvaa palvelukokonaisuutta. Museo-kävijät voivat tutustua laivan ylimmillä kansilla sijaitsevaan näyttelyyn ympärivu-

tisesti. Vuonna 2022 Boresta avattiin myös Digimuseon verkkonäyttely, jonka risteilynostalgiasta ammentavat sisällöt ovat saaneet kävijöiltä kiinnostuneen vastaanoton.

Historiallisen merkityksensä lisäksi Bore palvelee Forum Marinumin seminaari- ja tapahtumavieraita. Mahdollisuus majoittua autenttisessa museolaivassa korostaa merikeskuksen ainutlaatuisuutta.

Nykyään S/S Bore toimii Turun ammatti-instituutin oppimisympäristönä hoteli-, ravintola- ja matkailualan sekä puhtausalan opiskelijoille. Oppimisympäristönä laiva on ainutlaatuinen, borelaiset ovatkin ylpeitä laivastaan. Samalla se jatkaa Aurajoen historiallista koululaivaperinnettä.

Telakoinnin aikana Boren henkilökunta työskentelee muissa toimipisteissä tai on

työelämäjaksolla päivittäisessä osaamisessa.

Laivan henkilökunta toivottaa majoittuvat asiakkaat tervetulleiksi 17.5 alkaen ihastelemaan juuri telakalta palannutta laivaa. Kesäkahvila Cafe Navigare avataan 22.5 ja ilmainen bingo on keskiviikkoisin koko kesän ajan.

Vuokrattavana salitiloja erisuuruisiin kokous- ja juhlatilaisuuksiin lähellä keskustaa.

**Ota yhteyttä
puh. 050 3111 828**

**Hyvät parkkipaikat!
Suora bussiyhteys torilta.**

**Vanha Hämeen-
tie 29 Turku
www.t-talo.com**

Ilman sinua -kantaesitys näkee tarkasti pitkän avioliiton kipupisteet ja komiikan

Miten uskottomuus muuttaa elämää ja ihmistä? Kuka minä olen ilman tuttua kumppaniani? Näitä kysyy Satu Rasilan kirjoittama ja ohjaama kantaesitys Ilman sinua, joka nähdään Turun Kaupunginteatterissa 23.3.ensi-illan jälkeeseen kevätkaudella.

Satu Rasilan uusi näytelmä kertoo avioliitoista. Niistä, jotka kestävät kaiken, ja niistä, jotka eivät. Pitkien parisuhteiden dynamiikkaa ja pettämisen seurauksia tarkasteleva draama tuo näyttämölle älykkäitä, suoria ja kipeitä keskusteluja, joita keventää tarkkanäköinen huumori ja osuva tilannekomiikka. Vaikka uskottomuus järjestyttää elämää,

ei se ole loppu – paitsi ehkä vanhalle ja tutulle.

Toisiaan risteävien parisuhteiden osapuolina Pienellä näyttämöllä nähdään Minna Hämäläinen, Sonja Pajunoja, Eino Heiskanen ja Mikko Kouki. Viides näyttelijä on Ulla Reinikainen, joka esittää pariskuntien kohtaamia ihmisiä esimerkiksi terapiassa ja autokaupoilla.

Ilman sinua -näytelmä pohjautuu Satu Rasilan vuonna 2016 kirjoittamaan neljän kohtauksen kuunnelmaan Neljä. Rasilan näytelmä Katoava maa (2010) tarkasteli myös pitkän parisuhteen painolastia vanhempien päähenkilöidensä kautta. Nyt näytelmän henkilöt elävät keskellä avioliiton arkea, jonka uskottomuus mullistaa.

"En vielä kirjoittaessani tiennyt olenko tekemässä komediaa vai draamaa, seurasin vain näitä neljää henkilöä, joista jokaiselle oli jo kuunnelmassa syntynyt vahva identiteetti. Esiytyksen kuvaama myräkkä vetää puoleensa kaikki tyyliilajit", toteaa Rasila.

Tekijät

Teksti ja ohjaus:

Satu Rasila

Lavastus:

Jani Uljas

Puvustus:

Tiina Valkama

Naamiointi:

Jasmin Ora ja

Saara Tawast

Valosuunnittelu:

Jarmo Esko

Äänisuunnittelu:

Tuomas Rissanen

Videosuunnittelu:

Sanna Malkavaara

Ilman sinua

**Kantaesitys Turun
Kaupunginteatterin
Pienellä näyttämöllä
23.3.2023**

Liput 18–39 € teatterin ja
Lippupisteiden kanavista

Kokoelmia kotoa ja kaukomailta -näyttely Biologisessa museossa

Kokoelmia kotoa ja kaukomailta -näyttelyssä Turun museokeskuksen luonnontieteellisestä kokoelmasta nostetaan esiin yksityisten keräilijöiden lahjoittamia aarteita eksoottisista perhosista kotoisiin koulukasvioihin ja komeista kummitussirkoista yli vuosisadan takaisin muna- ja mineraalikokoelmiin.

Näyttelyn pääosassa ovat aiemminkin Biologisessa museossa yleisöä ihastuttaneet kaukomaiden hyönteiset **Lasse Vastamäen** kokoelmasta. Esillä on muun muassa Pappaa-Uuden-Guinean ylänköalueilla 1400 metrin korkeudessa elävä purppurajousiritari, eteläamerikkalaisia tai vaansiipiperhosia sekä erilaisia kiehtovia kovakuoriaisia. Vastamäki keräsi ja vaihtoi hyönteisiä vuosikymmenien ajan, ja harrastuksen myötä syntyi kaunis ja mielenkiintoinen kokoelma.

Turun museokeskuksen luonnontieteellisessä kokoelmassa on yhteensä lähes 25 000 näytettä, joista valtaosa on hyönteisiä. Näyttelyssä kokoelmasta nostetaan esiin hyönteisten lisäksi kotoisia kasvinäytteitä, linnunmunia sekä mineraaleja, jotka museaalisen ja tieteellisen arvonsa lisäksi säilyttävät kokoelmissa myös kerääjiensä perintöä. Näyttelyssä mielenkiintoista henkilöhistoriaa kantavat muun muassa Biologisen museon entisen intendentin **Fredrik Rauhan** mineraalinäytteet, joita hän käytti opetuskokoelmana toimissaan 1930–50-luvuilla luonnonhistorian ja maantieteen lehtorina Turun lyseossa.

Nykyisin paitsi ulkomaisten kokoelmien myös monien Suomen luonnosta kerättävien kokoelmien kerääminen on luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi lailla säädeltä. Vielä sata vuotta sitten esimerkiksi linnunmunien ke-

räily oli melko tavallinen harrastus, mutta 1960-luvulla se kiellettiin luonnonsuojelulaissa, ja vuodesta 1864 lähtien oppi- ja kansakoulujen opetussuunnitelmaan kuulunut kasvien kerääminen jouduttiin lopettamaan vuonna 1969,

kun tietyt harvinaiset kasvit olivat ehtineet kadota joiltain alueilta kokonaan. Luonnontieteellisen tutkimuksen näkökulmasta vanhat, huolellisesti dokumentoidut kokoelmat muodostavat arvokkaan aikasarjan, kun tutkitaan esimer-

kiksi lintujen pesimäbiologiaa tai kasvien levinneisyyttä. Vielä vuosisatojenkin päästä ne kertovat meille ajastaan, elinympäristössään tapahtuneista muutoksista tai lajikadosta.

Tulossa huhtikuussa!

Luontoviikonloppuna 22.–23.4. tutustutaan yhdessä luonnontieteellisen kokoelman keräämiseen ja askaroidaan kauniiden perhosten ja kiehtovien kasvien parissa.

ONKO SINULLA KIPUJA tuki- ja liikuntaelimissä?

Kalevalaisessa jäsenkorjaushoidossa edistetään terveyttä ja hyvinvointia, parannetaan toimintakykyä sekä tuetaan tarvittavien lääketieteellisten operaatioiden kuntouttavia vaikutuksia. Hoidon lähtökohtana on asiakkaan kehon fysiologinen tila, jossa huomioidaan ensisijaisesti tuki- ja liikuntaelimestön rakenteiden muutosten aiheuttamat kiputilat ja ongelmat aineenvaihdunnassa.

Kalevalainen jäsenkorjaus on tieteellisesti tutkittu ja käytännössä hyvän hoitovasteen saavuttanut hoitomuoto. Asiakasturvallisuuden varmistamiseksi se on nimisuojuuttu EU:ssa ja koulutetut osaajat löytyvät julkisesta www.kansanlaakintaseura.fi osaajarekisteristä.

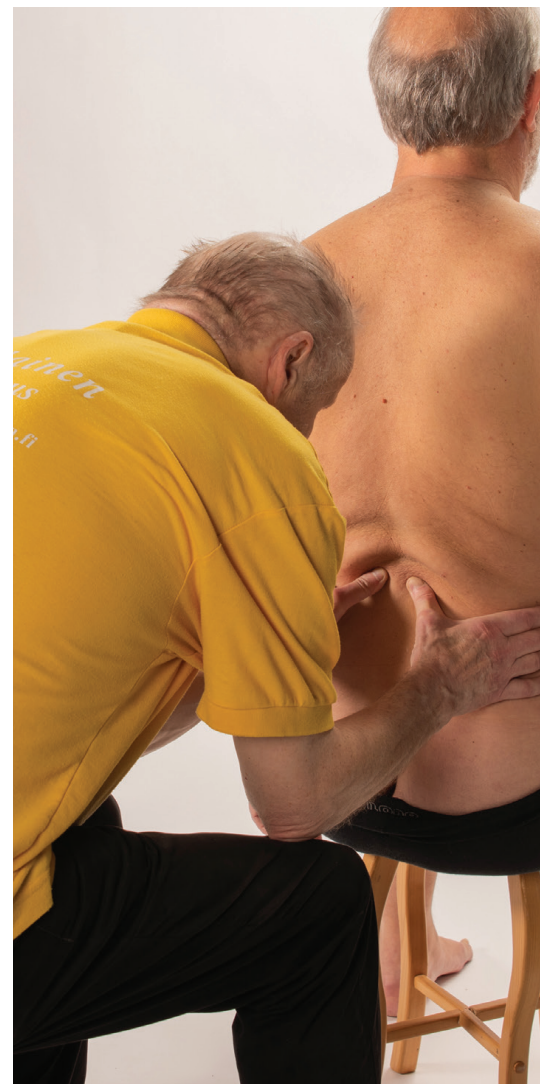
Kalevalainen jäsenkorjaus on mobilisaatiohoito, jolla on saatu hyviä hoitotuloksia mm. jalkojen erimittaisuuden korjaamisessa, kasvukipujen hoidossa, eri nivelten kuten nilkan ja polven virheasentojen korjaamisessa, kantapääkivun (plantaarifaskiitin) hoitamisessa, jäätyneen lonkan hoidossa, skolioosin hoidossa, iskiaksen ja iskiastyyppisten vaivojen hoidossa, jäätyneen olkapään hoidossa, TOS-oireiden hoidossa, tenniskynärpään ja rannekanavan oireyhtymän hoidossa, asentohuimauksen, migreenin ja erityyppisten pääkipujen hoidossa sekä lapsettomuuden hoidossa.

Pehmytkudoksia käsittelemällä voidaan avata aineenvaihdunnan reittejä ja nopeuttaa leikkauspotilaan kuntoutusta. Kun on hoidettu liikeratojen toiminnalliset ketjut, on voitu välttyä suunnitelluilta leikkauksilta. Hermojen pinnetilat ovat vapautuneet, jolloin myös kivuista on päästy eroon.

Osta omasi

TAISTELUA KIPUJEN KANSSA -kirjassa kerrotaan yli 150 eri-ikäisen kipupotilaan omakohtaiset kokemukset kalevalaisen jäsenkorjaushoidon vaikutuksista. Kirja on tilattavissa www.kalevalainen.fi tai paivio.vertanen@kalevalainen.fi

Harrastajan tuovat teatteriin uusia tuulia

Teatteri Tuntematon on vuonna 2014 perustettu harrastajateatteri, joka toimii Jokioisilla. Teatterin näytelmät esitetään idyllisessä vanhassa höyläämörakennuksessa, jossa toimii myös teatterin kahvio. Höyläämöllä on kesäteatterin tunnelma ja sisäteatterin edut, koska pystymme hyödyntämään esityksissämme valo- ja äänitekniikkaa. Myöskään Suomen kesän vaihtelevat säät eivät pilaa katselunautintoa.

Teatteri Tuntemattoman ensimmäinen projekti oli vuonna 2014 esitetty Kaihon sävelet; sota-ajan sävelmiä ja ihmis-kohtaloita rintamalla ja kotijoukoissa. Esitys saavutti niin suuren suosion, että se esitettiin uudelleen syksyllä 2015, sekä uudistettuna ja laajennettuna Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 2017. Silloin esitys sai nimekseen Oi kallis Suomenmaa. Tällä esityksellä Teatteri Tuntematon on keikkaillut mm. Punkalaitumella ja Kuusjoella.

Kesällä 2015 teatteri esitti ensimmäisen varsinaisen näytelmänsä Vain muutaman hui-

jarin tähden, josta tuli suorastaan ilmiö ympäri Hämeen. Heikki Luoman alkuperäisteos oli muokattu uusiksi käsikirjoittajamme Sari Ojalan toimesta ja näytelmään lisättiin musiikkia, mikä nosti tutun maalaiskomedian aivan uudelle tasolle. Vuonna 2016 esitettiin jatko-osa Mooseksen perintö, mikä myytiin loppuun jo heti lipunmyynnin auettua. Sari Ojala ja Heikki Luoma kirjoittivat yhdessä myös aivan uuden osan Kuusniemen tarinaan, mikä sai nimekseen Korkeuskammos Kuusniemellä. Tämä näytelmä esitettiin

kantaesityksenä 2018, ja jälleen täysille katsomoille.

Teatteri Tuntematon on järjestänyt myös suosittuja teatterikonsertteja, kuten Tähdet, tähdet, suomalaisen elokuvamusiikin helmiä, sekä Kolme vuotta Kuusniemellä -parhaat palat. Lisäksi on järjestetty puhtaasti musiikkipitoisia konsertteja, kuten Kun saapuu syys ja Slaavilaisen musiikin konsertti.

Kesällä 2022 Teatteri Tuntemattoman tähänastinen taitaval huipentui Väinö Linnan klassikkoromaanin Tuntematon sotilas -näytelmän esittämiseen. Koronaepidemia siirsi

Kuva näytelmästä Tuntematon sotilas 2022. Alikersantti Lahtinen (Ari Heinämäki) ja alikersantti Hietanen (Juha Heikkilä)

esityksiä parilla vuodella, mutta lopputulos oli loppuunsa hiottu timantti, mikä hurmasi runsaslukuisen yleisönsä. Esitykseen oli lisätty kaunista musiikkia, evakoiden kohtaloita, sekä naisnäkökulmaa kotijoukkojen ja lottien kautta. Tämä toi aivan uuden värinsä rakastetun konekiväärikompanian tarinaan ja katsojia saapuikin ympäri Suomen. Kesän 2023 näytelmäksi valikoitui Hella Wuolijoen klas-

sikkonäytelmä Niskavuoren nuori emäntä. Luvassa on suuria tunteita ja rakkauden ja velvollisuuden ristivetoa tuttuun Teatteri Tuntemattoman tyyliin, joka tuskin jättää ketään kylmäksi. Niskavuoren tarina saa oman raikkaan mausteensa Sari Ojalan dramatisoinnissa, joka tuttuun tapaan kunnioittaa vanhoja perinteitä, mutta on myös valmis yllättämään.

Teatteriyhdistys Tuntematon ry:n puheenjohtajana on alusta asti toiminut Sami Myylyoja. Teatterin ohjaaja/dramaturgina toimii Sari Ojala. Mukana on lisäksi joukko näyttelijöitä, laulajia ja talkoolaisia, jotka yhdessä luovat Teatteri Tuntemattoman hengen. Esityksissämme on myös liveorkesteri, jota tänä vuonna johtaa forssalainen Tuomo Sorri.

Teoshaku: Määräaikaisia taideteoksia Turun kansallisen kaupunkipuiston alueelle

Turun kaupunki avaa teoshaun visuaalisten alojen ammattilaisille osana Turun kansallisen kaupunkipuiston 10-vuotisjuhlavuotta. Teoshaku alkoi 17.3.2023 ja päättyy 14.4.2023. Teoshaun järjestämiseen on kokonaisuudessaan varattu yhteensä 40 000 euroa. Teoshaku toteutetaan Turun kaupungin kulttuurin kärkihankkeen ja kaunistamisrahaston yhteistyönä.

Teoshakuun osallistajat voivat ehdottaa Turun kansallisen kaupunkipuiston sijoitettavia määräaikaisia julkisia taideteoksia tai taideteoksenomaisia elementtejä. Teosehdotusten muoto on vapaa, joten kyseessä voi olla esimerkiksi visuaalinen taideteos, performanssi, ääniteos tai yhteisöllinen teos. Osa teoksesta (ei kuitenkaan koko teos) voi olla toteutettu digitaalisessa muodossa, joka on mahdollista esittää yleisölle verkon välityksellä.

Vuonna 2013 perustettu Turun kansallinen kaupunkipuisto on kaupungin viher- ja virkistysverkoston arvokkainta ydinaluetta, noin 15 km Airistolta Kuralan elävän historian kylään saakka. Puiston ytimeenä on Aurajoki-miljö. Kaupunkipuiston alueet ulottuvat Kuralan kylämäestä ja Aurajoki-laakson kulttuurimaisemasta

muun muassa Ylioppilaskylän, Turun vanhan kaupunkikeskustan sekä Chiewitzin serpentiinin ja Kakolan entisen keskuskankilan kautta aina Ruisaloon saakka.

Määräaikaan mennessä saapuneiden ehdotusten joukosta valintatyöryhmä valitsee neljä toteuttamiskelpoista ideaa, joille jokaiselle myönnetään 5 000 euron palkkio (alv 0 %) suunnittelusta. Neljän valitun ehdotuksen esittäjälle myönnetään suunnittelutyön jälkeen 5 000 euron palkkio (alv 0 %) toteutusta varten. Luonnosta ja toteutusta koskevat palkkiot maksetaan laskua vastaan.

Valmiit ideat tulee voida toteuttaa kansallisen kaupunkipuiston alueelle siten, että ne ovat esillä erikseen sovittavan ajan aikavälillä kesäkuu-joulukuu 2023. Valitut ehdotukset toteutetaan tavoil-

la, jotka soveltuvat esiteltäväksi julkisessa tilassa tai muulla tavoin mahdollisimman laajan yleisön saavutettavaksi.

Toteutettavien ehdotusten suunnittelijat omistavat teokset koko prosessin ajan, myös esitystajan päätyttyä. Kaupunki ei vakuuta teoksia eikä sitoudu ylläpitoon niiden esilläoloaikana. Suunnittelijat vastaavat itse teosten kuljettamisesta esityspaikalle, asentamisesta paikoilleen sekä teosten pois kuljettamisesta. Ehdotusten antajilla tulee olla tekijänoikeus omiin teoksiinsa ja niiden osiin.

Teoshaun avulla pyritään edistämään ammattitaiteilijoiden työskentelyedellytyksiä, asukkaiden osallisuutta ja hyvinvointia sekä tuomaan visuaalisia elementtejä 10-vuotisjuhlaa viettävän Turun kansallisen kaupunkipuiston alueelle.

Kenelle teoshaku on suunnattu?

Teoshakuun voivat osallistua

- visuaalisen alan koulutuksen saaneet henkilöt, joilla on vähintään toisen asteen tutkinto tai
- henkilöt, joilla on vähintään kahden vuoden työkokemus alalta.

Myös työryhmät voivat osallistua, jolloin vähintään ryhmän vastuhenkilö täyttää teoshaussa esitetyt ammatillisuuden vaatimukset.

Mitä ehdotusten valinnassa painotetaan?

Teoshaku toteutetaan osana Turun kansallisen kaupunkipuiston 10-vuotisjuhlavuotta. Teosten toivotaan edistävän Turun kansallisen kaupunkipuiston tunnettavuutta sekä

innostavan tutustumaan siihen uusin silmin.

Teosten valinnassa asetetaan etusijalle ehdotukset, jotka toteuttavat:

- ekologisuutta, esim. ekologisten materiaalien (esimerkiksi kierrätys- tai luonnonmateriaalit) käyttämistä paikkasidonnaisuutta
 - yhteisöllisyyttä ja alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden osallistamista teoksen toteuttamiseen
 - eri kohde- ja ikäryhmien tavoittamista
 - hyvinvoinnin edistämistä taiteen ja kulttuurin keinoin
 - yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa
 - yllätyksellisyyttä
- Valitun toteutuksen tulee tuottaa Turun kansallisen kaupunkipuiston alueelle toteutettava teos, tapahtuma tai pro-

sessi, joka voi olla esimerkiksi ympäristö- tai maataideteos tai yhteisöllisyyttä ja iloa alueelle tuottavaa toimintaa.

Teoshaun aikataulu

Ehdotus jätetään Kulta-järjestelmän kautta osoitteessa lomakkeet.turku.fi.

Haku avautui 17.3.2023 klo 9.00 ja päättyy 14.4.2023 klo 16.00.

Turun kaupungin julkisen taiteen ohjausryhmän ja kulttuurin kärkihankkeen jäsenistä koostuva valintaryhmä päättää toteutettavat ehdotukset viikolla 18.

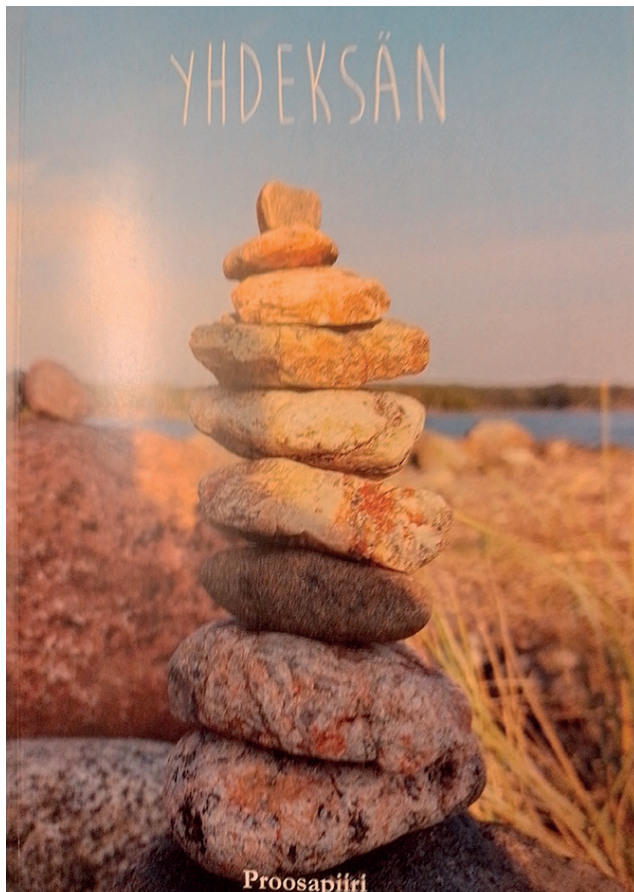
Teokset esillä kaupunkitalassa erikseen sovittavan ajan aikavälillä kesä-joulukuu 2023

Yhdeksän

Mikä saa noin kymmenen ihmistä kokoontumaan viiden-toista vuoden ajan kerran kaudessa ja ryhmän pysymään koossa? Syy on harrastus nimeltä kirjoittaminen. Ryhmä on nimeltään Proosa-piiri, vaikka on ryhmässä kirjoitettu muutakin kuin proosaa, muun muassa runoja. Olen ollut mukana tässä ryhmässä reilut kymmenen vuotta ja uskon, että se toimii vielä seuraavatkin kymmenen vuotta. Kirjoittaminen on tavoitteellista ja tekstit tasokkaita. Jäsenistössä on vuosien varrella

tapahtunut myös vaihtoa, vanhoja proosapiiriläisiä on jäänyt pois ja uusia tullut mukaan. Tällä hetkellä toiminnassa on mukana yhdeksän kirjoittajaa, aakkosjärjestyksessä: Thua Aalto, Anna Hakala, Minna Kuusisto, Outi Pälkä, Paa-vo Salonen, Lotta Suvinen, Hannele Tuominen, Marja Uimonen ja Teija Veijola. Ryhmältä ilmestyi viime marraskuussa novellikokoelma, nimeltä Yhdeksän, tämänhetkinen jäsenmäärän mukaan.

Teija Veijola

WAMx:ssä Mounira Al Solhin videoinstallaatio Hop to Hope

WAMx:ssä avautunut Mounira Al Solhin videoinstallaatio Hop to Hope on kahdesta elokuvasta koostuva videodiatyppi. Ensimmäinen osa muodostaa liikuttavan muotokuvan instituutista, jonka Al Solhin isoäiti perusti Broummanaan Libanoniin ihmisille, joilla on erityistarpeita. Diptyykin toisessa elokuvassa ollaan kävelyllä taiteilijan isän kanssa ja tutkitaan hellästi Al Solhin siteitä perheeseensä, Libanonin historiaan sekä maisemaan. Elokuvat installaatioksi yhdistävät tekstiilit Al Solh on tehnyt yhteistyössä Broummanan instituutin asukkaiden kanssa, kuten elokuvassa kuvataan.

Elokuvat on kuvattu elokuussa 2021, jolloin Libanonissa valitsi poliittinen ja taloudellinen kriisi, ja pulaa oli kaasusta, polttoaineesta, sähköstä, vedestä ja vehnästä. Libanonin vaikeista elinoloista huolimatta instituutti on edelleen aktiivinen.

Hop to Hope on alunperin osa **Roos Gortzakin** kuratoimaa näyttelysarjaa "Hop to Hope", joka esitettiin syyskuussa 2022 Alankomaissa Vleeshal Center for Contemporary Artissa Middelburgissa. Teos antoi nimen myös WAMx:n koko vuoden 2023 näyttelysarjalle.

Mounira Al Solh (s. 1978 Libanon) yhdistelee teoksissaan videota, piirtämistä, maalaamista, kirjontaa, performansseja sekä julkaisuja. Hänen taiteensa on ironista ja itsereflektiivistä, sosiaalisesti ja poliittisesti sitoutunutta, mutta samanaikaisesti myös eskapistista. Hän käsittelee

taiteessaan feminismiä kysymyksiä ja mikrohistorian malleja mutta myös Lähi-Idän sotia, ihmisten välistä solidaarisuutta katastrofien aikoina sekä naisten ristiriitaista asemaa arabimaailmassa. Hänen teoksissaan on vahvoina teemoina tarinankerronta, mikrohistoriat ja elämäkerrat.

Vuonna 2008 Mounira Al Solh aloitti NOA (Not Only Arabic) Magazinen, jota hän on toimittanut yhdessä **Fadi El Tofeilin** ja **Mona Abu Rayyan** sekä **Jacques Aswadin** (NOA III) kanssa. Al Solh opiskeli maalausta Libanonin yliopistossa Beirutissa 1997–2001 ja kuvataidetta Gerrit Rietveld Academyssa Amsterdamissa 2003–2006. Hänen teoksiaan on ollut esillä kansainvälisissä ryhmänäyttelyissä, kuten Centre Carré D'art Nîmesissä 2018, Documenta 14:ssa Ateenassa ja Kasselissa 2017 sekä Venetsian biennaalissa 2007 ja 2015. Hänellä on ollut useita yksityis-

näyttelyitä Lähi-idässä, Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Al Solh on palkittu mm. Amsterdamin Rijksakademin Uriot-palkinnolla ja hän on saanut kansainvälisen festivaaliraadin VideoBrazil -palkinnon.

Mounira Al Solh:

Hop to Hope

WAMx, 17.3.–11.6.2023

Kesto 0:54:00 / 0:52:00

Teatterituntematon.fi

NISKAVUORI

NUORI EMÄNTÄ

Käsikirjoitus Hella Wuolijoki
Dramatisointi ja ohjaus Sari Ojala

Kesän esitykset:

la 27.5.	klo 16
ti 30.5.	klo 18
ke 31.5.	klo 18
su 4.6.	klo 15
ti 6.6.	klo 18
ke 7.6.	klo 18
pe 9.6.	klo 18
la 10.6.	klo 16
su 11.6.	klo 15
ti 13.6.	klo 18 LM
ke 14.6.	klo 18
to 15.6.	klo 18
la 17.6.	klo 14
su 18.6.	klo 15

LM = Loppuunmyyty

Ennakkovaraukset:
teatteri@teatterituntematon.fi
puh: 044-9791961
ma-to klo 16-18

Liput: 23€

Teatteri Tuntematon
Myllytie 3
31600 Jokioinen

120 vuotta samassa perheessä

HAUTAUSTOIMISTO Saarinen

Linnankatu 9, Turku
puh. 02-23 23 23 5
www.hautausaarinen.fi

TOIMIVA KIINTEISTÖHUOLTO YLLÄPITÄÄ KIINTEISTÖSI ARVOA!

PÄIVYSTYS 24/7

KIINTEISTÖHUOLTO
Markku Varjonen Oy
p. 040 188 5002
kiinteistohuoltovarjonen.fi

TYKS + SÄÄTIÖ

TÄMÄN PÄIVÄN TUTKIMUS ON HUOMISEN HYVÄÄ HOITOA

Tue tutkimusta TYKS-säätiön kautta

tykssaatio.fi

Verkkokoulutusta kasvatusammattilaisille monikulttuuriin

Monikulttuurisen varhaiskasvatuksen asiantuntijan erikoistumiskoulutus antaa varhaiskasvatuksen ammattilaisille uusia välineitä monikulttuuristen lasten kohtaamiseen.

Monikulttuuriset lapset tarvitsevat varhaiskasvatuksessa tukea ja kulttuurisen moninaisuuden huomioimista. Lapset kaipaavat tukea erityisesti yhdenvertaisuuden kokemisessa lapsiryhmässä sekä kulttuurisen ja kielellisen identiteetin rakentumisessa.

Diakonia-ammattikorkeakoulu vastaa tarpeeseen uudella verkkokoulutuksella, jossa varhaiskasvatuksen am-

mattilaiset pääsevät erikoistumaan monikulttuuriseen varhaiskasvatukseen. Koulutus antaa ammattilaiselle viimeisintä tutkittua ja ammatillista tietoa monikulttuurisen lapsen kasvusta sekä kehityksen ja oppimisen edistämisestä.

Diakonia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan lehtori Marjaana Marttila-Ojalan mukaan koulutuksesta on hyötyä kaikille varhaiskasvatuksen

työntekijöille, joita kiinnostaa monikulttuurisen osaamisen sa kehittäminen.

– Monet varhaiskasvatuksen työntekijät kokevat tarvitsevänsä uusia välineitä voidakseen tukea eri taustoista tulevia lapsia ja perheitä. Koulutuksessa hyödynnetään systeemistä lähestymistapaa, jossa lapsen kasvuympäristö huomioidaan kokonaisvaltaisesti, Marttila-Ojala avaa.

Koulutus toteutetaan ensimmäistä kertaa

Erikoistumiskoulutus on suunnattu korkeakoulututkinnon (muun muassa sosionomi (AMK) ja kasvatustieteen kandidaatti) tai ammattikorkeakouluja edeltäneen opistoasteen tutkinnon suorittaneille (esim. sosiaalikasvattaja). Hakijalla tulee olla työkokemusta

varhaiskasvatuksesta tai lapsi- ja perhepalveluista.

30 opintopisteen laajuinen verkkokoulutus alkaa syyskuussa 2023 ja päättyy toukokuussa 2024. Se järjestetään tulevana lukuvuonna ensimmäistä kertaa. Hakuaika koulutukseen päättyy 16.4.2023.

Koulutus muodostuu kuudesta opintojaksosta, jotka käsittelevät muun muassa kulttuurisensiitivistä työtettä, mo-

nikulttuurisen lapsiryhmän ohjausta, monikulttuuristen perheiden tukemista sekä yhdenvertaisuutta.

Koulutuksen toteuttajina toimivat yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulu, Arcada, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja Tampereen ammattikorkeakoulu.

**turbatorin tuoreet kirjat
– kysy kirjakaupasta, vaadi kirjastosta**

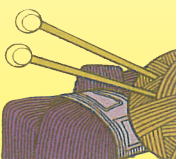
- Jo 22 vuoden ajan -

*Hyvä valikoima
käsityökalvoja ja -tarvikkeita*

- Kirjaimet opiskelija-haalareihin
- Vauvalankoja, joihin mallilehdet
- Myös valmiita vauvaneuleita
- Villalankoja
- Käsityökankaita
- Kirjavia sukkalankoja
- Kanavatöitä, myös lapsille
- Virkkaus- ja kirjontalankoja
- Napit ja vetoketjut
- Lahjakortit

Käsillä tekemisen iloa!
KäsityöKaisa

Hämeenkatu 3 A, Turku
Avoimena: ma-pe 9-17.
Puh. 233 3937

SYKSYLLÄ OPIKSELEMAAN?

JATKUVASSA HAUSSA:

Kälvä arts -taidelinja 2023-2024.

Vuoden mittaisessa koulutuksessa voit suuntautua joko kuvataiteeseen tai esittävään taiteeseen.

YHTEISHAUSSA:

Kälvä Arts -opistovuosi oppivelvollisille 2023-2024

Oppivelvollisille tarkoitettu maksuton linja.
Haku yhteishaun kautta 21.2.-21.3.2023.

→ Lue lisää nettisivuiltamme: www.kpedu.fi/kansanopisto

@kalviaarts kalvia.arts

KÄLVÄ
ARTS

kpedu

